

Testing the Essence Parashas Toldos

Breishis - ch. 27

¹ And it came to pass, when Isaac had become old, and his eyes dimmed from seeing, that he summoned Esau, his older son, and said to him, "My son." And he said to him, "Here I am." ² And he said, "See, now, I have aged; I know not the day of my death. ³ Now sharpen, if you please, your gear — your sword and your bow — and go out to the field and hunt game for me. ⁴ Then make me delicacies such as I love and bring it to me and I will eat, so that my soul may bless you before I die."

⁵ Now Rebecca was listening as Isaac spoke to Esau his son; and Esau went to the field to hunt game to bring. ⁶ But Rebecca had said to Jacob her son, saying, "Behold I heard your father speaking to your brother Esau saying, 'Bring me some game and make me delicacies to eat, and I will bless you in the presence of HASHEM before my death.' ⁸ So now, my son, heed my voice to that which I command you. ⁹ Go now to the flock and fetch me from there two

2 Artscroll - Stone Chumash - ch. 27 - Intro.

This chapter is one of the most crucial and mystifying in the Torah — crucial because the decision about which son was to receive the Patriarchal blessings would determine which would be God's Chosen People, so that the eternal destinies of Jacob and Esau and their offspring were in the balance. And mystifying because it is hard to fathom how the righteous Isaac could be so adamant in choosing Esau and why Rebecca would resort to such a blatant deception to secure the blessings for Jacob. The commentators offer many interpretations; our commentary will draw upon several of those themes.

It seems also, as will be seen below, that Isaac planned to bestow two sets of blessings, one for Esau and one for Jacob, each set suited to the needs and nature of its intended recipient. He also felt, according to some, that the two brothers should both be parts of God's nation: Jacob with the higher calling of Torah scholarship and spiritual ascendancy, and Esau with material success that he would use to support and assist Jacob. Had Esau been worthy, this could have happened, just as the tribe of Zebulun undertook to engage in commerce to support the Torah scholarship of Issachar, and

4

²⁷ So he drew close and kissed him; he smelled the fragrance of his garments and blessed him; he said, "See, the fragrance of my son is like the fragrance of a field which HASHEM had blessed

5 Strive for Truth - Ed. R. Carmel - p. 7

There is another difficulty. In one *midrash* we are told that the word *begadav* [his garments] is to be read as *bogedav* [his traitors]. The *midrash* explains that Yitzhak saw in a prophetic vision that from this person standing before him there would descend *resha'im* who would be traitors to God and to the Jewish people, and when he saw the final outcome, he blessed him. Two such traitors are mentioned, Yosef Meshitta and Yakum of Tzereidot, who, on two separate occasions in a time of persecution of the Jewish people, joined the enemies of Israel, but by hearing a few words which went straight to their hearts, each made full repentance and gave up their lives in the process.³ Why should this have induced Yitzhak to give the blessing?

6 On the other hand, in a comment on the words "He smelled the odor of his garments and said: 'See! The odor of my son is like the odor of a field blessed by God,'" ⁴ the *midrash* tells us that when Ya'akov entered, the odor of Gan 'Eden entered with him, whereupon Yitzhak blessed him.⁵ From this it would seem that it was not a vision of evildoers but a vision of the highest purity that moved Yitzhak to give his blessing.

We must, of course, realize that a blessing, which is, in effect, like a prayer for someone else, can never affect the other person's essential act of *bebira*, as we have explained in "The Discourse on Free Will."⁶ Education, upbringing, and genetic endowment, as well as the heavenly aid which may come by way of a blessing, can affect only the outward aspects of our lives. As we put it in that discourse, all these can affect only the position of a person's *bebira*-point. They can never affect the essential, inward act of *bebira* itself. A blessing, too, can affect only these external factors.

8 As we know, Yitzhak's main *midda* was *gevura*—strict judgment. From the point of view of strict judgment (*mid-dat ha-din*), external aids should be given only to the person who needs them, that is, the person who has not yet reached inwardness, but whose service of God is still, to a considerable extent, on the external level. (See above in the essay entitled "Avraham's Service: The Bestowal of *Hessed*," in which we discussed why Noah needed heavenly aid and Avraham did not.) A person whose service has reached the level of complete inwardness does not need such external aids and, according to the viewpoint of strict justice, should do without them.

Yitzhak was aware beyond all possible doubt that his son Ya'akov was a *tsaddik* of complete inwardness. Such a *tsaddik* should be able to win on the basis of justice alone, by the force of his own unaided *bebira*, without external aids which are in the nature of mercy and charity. If deprivation of such aids makes his path very hard in this world, what of it? Let him suffer pain, exile, and persecution. All these will serve as challenges, to draw out of him the fullest merits of inwardness. According to this viewpoint, only the most "outward" person should receive blessings. These enable him to continue on his path so that he may eventually do complete *tesbuva* and reach the level of complete "inwardness".

10

Yitzhak knew that 'Esav was very different from Ya'akov. He knew that 'Esav was an "outward" person. He believed, however, that 'Esav, like Yitzhak himself, was engaged in a continual battle with the lower, external aspects of his character. What he did not know was that 'Esav had, of his own free will, virtually extinguished the spark of good in his heart.

This explains why Yitzhak wanted to bless his son 'Esav, and not Ya'akov. He loved 'Esav, that is, he lavished upon him attention and affection in order to help him win the battle which Yitzhak thought he was waging against his baser nature. In his idealized vision, he saw in 'Esav a duplicate of his struggles with *gevura* which he personally had undergone years earlier. As the Zohar⁷ puts it: "Like loves like."

13 However, the odor of 'Esav's garments also had another interpretation, as we saw above. The odor Yitzhak smelled was that of *Gan Eden*. He said: "See! The odor of my son is like the odor of the field which God has blessed," whereupon he proceeded to give the blessing. The odor of *Gan Eden*—which represents a level of complete inwardness in which the *yetzer ba-ra'* hardly exists—came to him as a complete surprise, even a shock. To whom did he say "See!?" He said it to his own heart."¹¹ This was a chal-

lenge to his personal viewpoint which we have stated above, and was a hint that blessings should be directed not only to the person struggling with his outer shell but also to the *tsaddik* who is above the struggle. The *bessed* of God recognizes that there is no person in the world who can do without *bessed*. This is what is meant by our Rabbis' statement that God wanted the blessing to be given according to His views (that is, according to the quality of *bessed*), and not according to Yitzhak's views (that is the attribute of *gevura*).

A blessing, like prayer, involves great spiritual struggle on the part of the *tsaddik*. The blessing of Yitzhak our Father, which was to have repercussions throughout the generations, could not come to pass without tremendous acts of spiritual service. It had to involve a test—possibly the greatest test of Yitzhak's life.

When Ya'akov came into his father's presence and Yitzhak heard his voice and felt his hands, which were covered by the goatskins, Yitzhak uttered the famous words: "The voice is the voice of Ya'akov and the hands are the hands of 'Esav."⁸ The hands represent the external actions of a person, while the voice represents a person's inner essence. This served only to confirm Yitzhak's belief that 'Esav was essentially an inwardly-oriented person who was struggling to insure that his inward truth would gain ascendancy over his outward actions. It also reinforced his conviction that the blessing most appropriately belonged to 'Esav—to help him in his ongoing struggle. Thus the Torah says: "He did not recognize him... and he blessed him."⁹

12 This view was even further reinforced by the vision of the two traitors [as cited above from the Midrash] who were led by the "spark of inner truth" to abandon their evil ways and die honorably as true Jews. This, too, represented to Yitzhak the final triumph of good over evil in the struggle he believed was going on in 'Esav's soul. Whereupon the Torah again says "And he blessed him."¹⁰ This means he wished to bless him, since this seemed to confirm his view that a blessing should be given only to a person engaged in this struggle, and not to the "inner" *tsaddik* whose struggle already lay behind him.

14 This was perhaps the greatest test in Yitzhak's life. He could not understand the logic of the hint (the odor) which was given to him, but he nevertheless succeeded in subduing his own *gevura* and accepting that the inward person—the *Gan Eden* person—also needs blessing. This is why Yitzhak, after experiencing inner turmoil upon realizing that he had given the *beracha* to Ya'akov, immediately pronounced the words: "He, too, shall be blessed."¹² Now everything fell into place in his mind and he wholeheartedly accepted God's decision. Thus he passed his greatest test.

15 The truth is that the blessing was given not only to Ya'akov, but also to all his descendants throughout the generations. Among his descendants there would certainly be those in whom the inner spark was fighting to assert itself, as with the two traitors we mentioned earlier. Here the blessing operated in accordance with Yitzhak's original intention. But principally, the blessing took effect "in accordance with the viewpoint of Hashem."¹³ This means that even the greatest *tsaddik* needs to be blessed continually with heavenly aid regarding his service. No one, not even the holy *Avot*, can do without *bessed*.

רבקה אמנו פעלה בפרשת הברכות בכל כוחה ובכל נימי נפשה. היא חשה כי מן השמים מצפים ממנה לפעול על פי ההיגד האלקי: "שני גויים בבטן ושני לאמים ממעיך יפרדו ולאם מלאם יאמץ ורב יעבד צעיר" (בראשית כ"ה, כג). ששים ושלוש שנים היא שמרה את הידיעה הנבואית הזאת בקירבה ותהתה לדעת מתי יגיע הרגע שבו תידרש לפעול. היא הייתה בכל פעולתה כלי חייה "אם יעקב ועשו". היא אמו של יעקב איש תם, אך גם אמו של עשו הרשע. היא יודעת ש"רב יעבד צעיר".

7 היא יודעת את מעלתו של יעקב על פני עשו, ושניהם בניה. ברגע ההכרעה היא תצטרך לפעול להפרדה בין יעקב ועשו ולגילוי נבואתה שיעקב הוא הראוי לברכות אברהם ולהיות ממשיכו של יצחק. היא צריכה להכריע בין שניים שהם שניהם בניה, שלא כשרה אשר העדיפה את יצחק על פני ישמעאל, שהרי ישמעאל הוא בן הגר המצרית לא בנה של שרה.

19

יש דמיון מה בין מערכת הנסיבות שאליה נקלעת אמנו רבקה לזו שאליה נקלע אברהם אבינו בעקידה. גם כאן וגם כאן נדרשים שניהם לעשות מעשה העדפה של כפיפות לצו האלקי העומד בניגוד לרגש האנושי הבסיסי. עמידתם במבחן עליון זה מביאה ברכה לעם ישראל בבחינת מעשה של אבות ואמהות. הוא סימן לבנים ובני בנים.

21

היא כאם צריכה לפעול את הבירור בין עיקר לטפל, כפי שעשתה שרה בבירור שבין יצחק וישמעאל. אבל ההבדל הוא שרבקה מעצם מהותה היא מחברת, והיא צריכה להתגבר על תכונת החיבור שבעצם מהותה ולהפריד. זו היא רבקה אם יעקב ועשו. לכאורה, יעקב ועשו תאומים שצריכים לדוש יחד. הם באו מרחם אחד המקשרת אותם מעצם טיבעה ושמה רבקה. רבקה היא אם עשו בעוד ששרה אינה אם ישמעאל. התאומים הם ב"קרבה" וכ"רבקה" היא צריכה להכיל את שניהם אבל ייעודה על פי הצו האלקי הוא לבירור, ומלאכת בורר זאת קשה היא לה מעצם מהותה, אך היא עושה אותה תוך עמידה במבחן כ"אם יעקב ועשו".

20

כאם. אפשר שזוהי משמעות השם רבקה שמפרשים התקשו בהבנת משמעותו. השם רבקה שורשו ב"ר.ב.ק., ובספר "הערוד" מצאנו ביאור: "מכשיר לקשור שתי בהמות או שלוש כדי שידושו יחד או יסתבו משא וכדו". 'הכניסה לרבקה ודשה עם אמה' (ותוספתא פרה ב', ג) 'שתי רבקות של שלש שלש בקרי' (עירובין ב', ע"א)". גם בספר עמוס (ו', ד) מצאנו "עגלים מתוך מרבק" ועוד. מה ניתן להסיק מכך על מהות השם רבקה? אפשר שהשורש ר.ב.ק., שהוא ביסוד השם רבקה מרמז על כך שרבקה היא מכנסת בקרבה את שני הבנים וקושרת אותם יחדיו, הם שני התאומים שבמעיה, יעקב ועשו. היא המאחדת בקירבה את שני הבנים יחדיו. אך היא צריכה לפעול להפרדה ביניהם ואף על פי שהיא רבקה.

22

42 When Rebecca was told of the words of her older son Esau, she sent and summoned Jacob her younger son and said to him, "Behold, your brother Esau is consoling himself regarding you to kill you. 43 So now, my son, heed my voice and arise; flee to my brother Laban, to Charan.

23

Abraham." 5 So Isaac sent away Jacob and he went toward Paddan-aram, to Laban the son of Bethuel the Aramean, brother of Rebecca, mother of Jacob and Esau. — 6 When Esau saw that Isaac had blessed Jacob and sent him off to Paddan-aram to take himself a wife from there, as he blessed him he commanded him, saying, "You shall not take a wife from among the daughters of Canaan"; 7 and that Jacob obeyed his father and mother and went to Paddan-aram; 8 then Esau perceived that the daughters of Canaan were evil in the eyes of Isaac, his father. 9 So Esau went to Ishmael and took Mahalath, the daughter of Ishmael son of Abraham, sister of Nebaioth, in addition to his wives, as a wife for himself.

25

24, אמר יעקב - רבקה - קנה

"חסד לאברהם". עבודת השי"ת של אברהם היתה מיוסדת על מדת החסד של הקב"ה שהתגלמה באישיותו של אברהם. כל האלפים והרכבות שהצליח אברהם אבינו לקרב לה' היה על ידי החסד שעשה הוא עם הבריות, שבזה הוא הסביר לאנשים שמעשיו שופעים מכח מדת החסד של הקב"ה³⁷.

אמנם נראה, שכמו שראינו אצל אברהם אבינו שהוצרך השי"ת לנסותו בעשר נסיונות עד שעלה ונתעלה למדרגתו הרוממה, כמו כן אצל יעקב היה צריך לעבור נסיון כדי לבחון את גודל מדרגתו ודביקותו בה'. וכשנעניין נראה שהנסיונות שבהם נתנסה אברהם אבינו היו נסיונות נגד טבעו ומזגו, כי הלוא דרך אברהם בעולם היה לפרסם את שם ה' על ידי שהראה את מדת חסדו וטובו של המקום -

אלא³⁵ שעדיין יש להבין, מדוע באמה צותה רבקה את יעקב לשקר, ובפרט לפי מה שכתב רש"י שם, והוא מחז"ל, שעל פי הדיבור עשתה, וכי לא היתה אפשרות אחרת לפני המקום לגלגל את הברכות ליעקב בלי שיצטרך לשקר. ובמיוחד קשה זה להבין אחר שידענו שיעקב הוא עמוד האמת בעולם וכדכתיב תתן אמת ליעקב, וכל כך התרחק

ועובדי עבודה זרה בימים ההם היה להקריב את בניהם כקרבן וכדאיתא בפרשת ראה נ"ב פל"א: כי גם את בניהם ואת בנויהם ישרפו באש לאלהיהם, ואברהם היה תמיד מראה ומכיח לכולם שה' שהוא אל רחום וחנון לא יבקש קרבן כזה מכריותיו, ועכשיו הוצרך הוא בעצמו לעשות כן]. והרי זה המדרגה הנעלה ביותר בניסיון האדם, כלומר, לעשות פעולה הנוגדת מן הקצה אל הקצה את טבעיות האדם ומהותו אך ורק כדי למלאות רצונו של השי"ת. ורק כשעבר בהצלחה את כל הנסינות האלו רק אז אמר אליו המלאך: כי עתה ידעתי כי ירא אלקים אתה³⁸.

ולכן כשבא הקב"ה לנסות את אברהם ולראות אם באמת הוא ירא אלקים, הוכרח לנסותו באופן שנראה כאילו הוא בניגוד ישיר ובכיוון ההפוך ממדת החסד. ולדוגמא: כשאמר לו הקב"ה לך מארצך וממולדתך ומבית אביך, הרי הוצרך לעזוב את ביתו ואת אביו הזקן, דבר שבדאי הכאיב לו. לאחר כך הוא נצטוו לגרש מביתו את הגר ואת ישמעאל בנו באופן הנראה כמאד אכזרי, וזה בדאי לא היה נעים לאברהם לעשות. והעולה על כולנה, נסיון העקדה, שבו הוצרך להקריב את בנו יחידו כקרבן - דבר שהיה נגד כל מציאותו ונגד כל השקפותיו, ונבפרט שמנהג

ולכן כשבא הקב"ה לנסות את אברהם ולראות אם באמת הוא ירא אלקים, הוכרח לנסותו באופן שנראה כאילו הוא בניגוד ישיר ובכיוון ההפוך ממדת החסד. ולדוגמא: כשאמר לו הקב"ה לך מארצך וממולדתך ומבית אביך, הרי הוצרך לעזוב את ביתו ואת אביו הזקן, דבר שבדאי הכאיב לו. לאחר כך הוא נצטוו לגרש מביתו את הגר ואת ישמעאל בנו באופן הנראה כמאד אכזרי, וזה בדאי לא היה נעים לאברהם לעשות. והעולה על כולנה, נסיון העקדה, שבו הוצרך להקריב את בנו יחידו כקרבן - דבר שהיה נגד כל מציאותו ונגד כל השקפותיו, ונבפרט שמנהג

ולכן כשבא הקב"ה לנסות את אברהם ולראות אם באמת הוא ירא אלקים, הוכרח לנסותו באופן שנראה כאילו הוא בניגוד ישיר ובכיוון ההפוך ממדת החסד. ולדוגמא: כשאמר לו הקב"ה לך מארצך וממולדתך ומבית אביך, הרי הוצרך לעזוב את ביתו ואת אביו הזקן, דבר שבדאי הכאיב לו. לאחר כך הוא נצטוו לגרש מביתו את הגר ואת ישמעאל בנו באופן הנראה כמאד אכזרי, וזה בדאי לא היה נעים לאברהם לעשות. והעולה על כולנה, נסיון העקדה, שבו הוצרך להקריב את בנו יחידו כקרבן - דבר שהיה נגד כל מציאותו ונגד כל השקפותיו, ונבפרט שמנהג

מאמץ א - ע"כ 5 ק"ל 133 ק"ל

למדנו איפוא שישנה מציאות וישנה מציאות. ישנה מציאות מחוייבת ושוורשית, והיא נקראת "מציאות אמיתית", וישנה מציאות שאין לה קיום מעצמה אלא היא נתלית במציאות אחרת. בסוד היסודות ועמוד החכמות לידע שהקב"ה הוא המציאות האמיתית והבלעדית, ואין עוד מלבדו, כל יתר המציאויות אינן אמיתיות והן מקויימות רק עד כמה שהקב"ה נותן להן קיום.

29 "עבודה" היא מלשון עבדות, וענינה - ההכרה שאין אני מציאות אמיתית, ואין לי מעצמי דבר אלא מה שהושפע עלי מאמיתת מציאותו יתברך, כעבד הנתלה ברבו. הכרה זו מולידה התבטלות עמוקה להקב"ה - עילת כל העילות. נמך עם חחושת ההתבטלות הנפשית מבטל האדם את כל רצונותיו לרצונו יתברך, כעבד המתבטל לרצון אדונו.

ואמנם זוהי גדרה של עקידת יצחק - "הא קריבית נפשי קמך" (שבת פ"ט ע"ב). יצחק הקריב את כל רצונותיו הנפשיים על מזבח רצון ה'. הוא התאפס כלפי אלוהיו לגמרי ושעבד אליו את רצונו. ומאז העקידה והלאה חי יצחק חיי יקצ', חיים שאין בהם רצון אישי כלל, אלא רצון ה'. ועל שם אותם חיים של מסירות נפש נקרא בשם "יצחק" - מלשון "קץ חיי" (תיקוני זוהר ח"ד כ"ו טע"ד).

מאמץ א - ע"כ 5 ק"ל 136-137 ק"ל

לאור דברי חז"ל - שכל מעשי האבות הם סימן לבנים, שיתדבקו באורחותיהם ובמידותיהם - עלינו להמשיך בדרכו של יצחק ולשעבד ולהקריב את רצוננו לרצונו יתברך. קשה לאדם מאד מאד לוותר אף על איזושהו רצון

אנוכי קטן ולהקריבו על "מזבח העבודה". האדם אוהב את עצמו וקשה לו להתרומם מעל רצונותיו ולחיות בתחושה של עבד שאין לו אלא רצון אדונו. אכן, יצחק פתח לנו פתח להכנס לדרגה עליונה זו, הוא סלל עבורנו את הדרך ונטע בתוכנו את אותו כוח של מסירות נפש בכדי שנוכל לעקוד את הרצון שלנו על מזבח רצונו של הקב"ה.

3) נשתדל להחזיר את אט בקרבנו את ההכרה של מסירות נפש. "מה לי קטלא כולה ומה לי קטלא פלגא" - כל ויתור על אנוכיות, תשוקה או תאוה יש בה בחינה של מסירות נפש - מסירת אותו רצון שמקורו בנפש לשמו ית'. כל התעלות של האדם מרצונות ומחשבות עצמו והתרכזות בכבוד שמים היא פן מסויים של עמוד העבודה. ובה תתעורר זכות אפרו של יצחק המונח על גבי המזבח וזוכה בדין - "ובזכות הנעקד ישבית מדיינני" (תפילת ימים נוראים)!

We may suggest that the sequence of events is crucial. Eisav felt cheated and, in response, decided to marry a new wife. He thought that changing his wife would improve his bad fortune!

It is understood that if events do not go exactly as planned in one's life, then the appropriate action is to contemplate one's personality and embark on a course of self-improvement. Perhaps one has not been living up to one's responsibilities, and God is dealing with one accordingly. Self-improvement is the key to an improved lot in life.

All of this, however, was beyond Eisav's comprehension. He was thoroughly wicked and could not imagine that anything he could possibly have done himself could have caused his misfortune. He thus looked outside himself to rectify the situation. To him, the problem was completely external — and the obvious place to look was at his wives. He thus found a new wife immediately after the incident of the berachos.

This catastrophic character defect — the inability to even consider that one has flaws — was inherent in Eisav's name. The name Eisav has the same letters (and basic meaning) as the word asu (made; completed). This indicates that Eisav was a man who felt no need for self-improvement whatsoever — he was perfect, complete in every way. Indeed, the gematriah of Eisav is 376, which is the same as that of shalom (peace; wholeness). Eisav was entirely at peace with himself. He did not and could not feel the discord that every normal human experiences — the realization that one is not perfect and must improve.

We can demonstrate that this character description of Eisav was precisely the opposite of that of Yaakov. Yaakov's name means "heel,"¹ and the name of a person always describes his essence. Yaakov imagined himself as a "heel" — a lowly person, someone who could achieve much more for himself. He was a climber, always prepared to engage in self-improvement and self-criticism. Chazal tell us:

Anyone who refers to Avraham as Avram [his original name] has transgressed a positive command, but anyone who refers to Yisrael as Yaakov [God gave Yaakov the additional name of Yisrael²] has not transgressed, as the Torah itself calls him by this name later on. (Berachos 13a)

While the name Yaakov means "heel," the name Yisrael derives its meaning from "striving with God and men and prevailing." It is a name which indicates that Yaakov had achieved very great success in all of his endeavors. My holy father explained the above Chazal to mean that even after Yaakov became Yisrael, he still saw himself as a "heel"; he was still prepared to realize that continuous self-assessment and development was the only way to a meaningful existence. While in God's eyes and the eyes of those around him Yaakov was now Yisrael, in his own eyes he remained firmly Yaakov.

There is a great message in this for all of us. We must take to heart the difference between Yaakov's existence and that of Eisav. Eisav's inherent downfall was his refusal — his inability — to appreciate that when life didn't work out for him he should examine his own lifestyle and make improvements. Yaakov, our role model, realized that this ability to scrutinize one's actions and change accordingly is the key to a valuable Jewish life.

²⁷ The lads grew up and Esau became one who knows hunting, a man of the field; but Jacob was a wholesome man, abiding in tents. ²⁸ Isaac loved Esau for game was in his mouth; but Rebecca loved Jacob.

"In the beginning God created the heavens and the earth" (Genesis 1:1).

Reb Mendel said: "God created only the beginning. From this point on, it is up to man to build himself and his world."²

היתר גדולים של יעקב לא הזכירה גם את לימודי התמדת, וידיעותיו, אלא הזכירה התורה רק אחת, כי היה "יושב אוהל", וינתן בן עזיאל מתרגם: "תבע אולפן", הביאור של "תבע אולפן" היינו שהיה לו כח המבקש. על פסוק "והיה כל מבקש ה'" (שמות לג, ז) מתרגם אונקלוס: "כל דתבע אולפן", "יושב אוהל" הרי הוא סיבה המביאה לכל דבר טוב, וכשישנה הסיבה, הכח המביא מובטח גם העתיד, כל היעקב אבינו כבר ארונו בזה הסיבה, וכן בעשו מצינת אותו התורה כי היה "איש יודע ציד איש שדה", ותרגומו: "גבר נחשירכן", וברשי: "אדם בטל", (ועיין בתוס' ב"ק צב:), לא הזכירה התורה כל מעשה תעורעור של עשו, מפני שכל מעשיו הלא תוצאות הן מהסבה של כח הבטלה — גבר נחשירכן, ואף טרם שעשה משהו, כל עתידו היה כבר כלול בסיבה המביאה, היא כל מהותו.

יחבונן האדם להעריך החשיבות הגדולה של ענין הסיבה. וכמה מן הנהירות יקדיש אדם להשמר מן הסיבות המביאות לחטאים, כי אף אם עניני הסיבות יהיו נהיית גמור, הנה יש בהם כבר כל התומר, כל הגיהנום כבר נגמר בהם. והוא באמת הענין של בן סורר ומורה שנידון על שם סופו. הנה מרובה מדה טובה פי כמה, יחבונן האדם ויתן אל לבו להחשיב וליקר יותר מכל, את אלה הדברים הנראים להיות סיבות לדברים טובים, כי בהם כל ההשלמה.